

Η ΠΡΟΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ Μ.Α.Γ.

ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΣΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Επιτροπή για τις μειονότητες

Ερωτηματολόγιο σταλμένο από την επιτροπή της Τσεχοσλοβακίας.

1. Ποιές μειονότητες υπάρχουν στο κράτος σας και ποιά είναι η σημασία τους;
2. Πώς έχει ρυθμισθή στη χώρα σας το δικαίωμα της γλώσσας;
3. Ποιές είναι οι σχέσεις των μειονοτήτων με το κράτος;
4. Πώς λειτουργεί η εκλογική οργάνωση σχετικά με τις μειονότητες;
5. Ποιά είναι η οικονομική δύναμη των μειονοτήτων σας;
6. Πώς αντιπροσωπεύονται οι μειονότητες στις υπηρεσίες του κράτους;
7. Υπάρχει στη χώρα σας καμιά μεταρρύθμιση ως προς την ιδιοκτησία και πώς εφαρμόζεται στις μειονότητες;
8. Ποιά είναι η φροντίδα του κράτους σας για τα σχολεία των μειονοτήτων;

Απαντήσεις. Εισηγήτρια η Κα Αύρα Θεοδοροπούλου.

1. Στην Ελλάδα υπάρχουν οι εξής μειονότητες: Μειονότητες φυλής, γλώσσας και θρησκείας, εγκαταστημένες στα τμήματα που προσαρτήθηκαν στην Ελλάδα από το 1912:

Εβραίοι (πρό πάντων στη Θεσσαλονίκη)	65.000
Τούρκοι (στη Δυτική Θράκη)	95.000
Έλληνο-βλάχοι	34.000
Ρουμανο-βλάχοι	6.000
Σλανόφωνοι	100.000
Σλανόφωνοι βούλγαροι προωρισμένοι να επιστρέψουν στη Βουλγαρία	8.000
	<hr/>
	308.000

Υπάρχει ακόμα μία πολύ μικρή μειονότητα Ρώσων, Αρμενίων, Καυκασίων, καθώς και καθολικών και διαμαρτυρομένων εγκαταστημένων εδώ και εκεί. Οι αριθμοί αυτοί αντιστοιχούν με τους αριθμούς που παρουσίασε στην Κοινωνία των Έθνων ο κ. Χάουλαντ, που δήλωσε ότι οι μειονότητες της ελληνικής Μακεδονίας είναι το ένα δέκατο του ελληνικού πληθυσμού.

2. Η ελευθερία της γλώσσας είναι απόλυτη στην Ελλάδα προκειμένου για σχέσεις εμπορικές, για τη θρησκεία, τον τύπο, δημοσιεύσεις κάθε είδους και δημόσιες συγκεντρώσεις. Σε όσους παρουσιάζονται στα δικαστήρια γίνονται ιδιαίτερες ευκολίες για να μεταχειρίζονται τη γλώσσα τους γραπτά ή προφορικά.

3. Οι σχέσεις μεταξύ των μειονοτήτων και του κράτους είναι δύο ειδών: διοικητικές και πολιτικές. Ως προς το πρώτο, κάθε άτομο έχει δικαίωμα να υποβάλλει αναφορές και αιτήσεις σε όλες τις αρχές του κράτους για να ζητήσει οποιαδήποτε προστασία ή να εκφράσει παράπονα (άρθρ. 24 του Συντάγματος). Οι πολιτικές σχέσεις των μειονοτήτων είναι η αντιπροσωπεία τους στα νομοθετικά σώματα με τις βουλευτικές εκλογές, καθώς και σε κάθε οργάνωση δημοσίου δικαίου.

4. Οι μειονότητες έχουν όλα απόλυτως τα δικαιώματα που έχουν όλοι οι άλλοι πολίτες στις γενικές και δημοτικές εκλογές, στα εμπορικά επιμελητήρια και στις άλλες οργανώσεις (συνεταιρισμούς κτλ.) δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου. Δικαιούνται ακόμα να οργανώνουν, να διευθύνουν και να εξελέγχουν με έξοδα δικά τους,

φιλανθρωπικά, θρησκευτικά και κοινωνικά ιδρύματα.

Ως προς τη θρησκεία έχουν το δικαίωμα να τελούν ελεύθερα τα της λατρείας των δημόσια, σύμφωνα με τον κανόνα της εκκλησίας των, όσο δεν προσβάλλονται μαυτό ή δημόσια τάξη και τα χρηστά ήθη. Στην Ελλάδα υπάρχουν πολλά τζαμιά και πολλές συναγωγές, και στην Αθήνα και Πάτρα εκκλησίες καθολικές, ρωσικές, αγγλικανικές και εδαγγελικές.

Υπάρχει ακόμα μία ιδιαίτερη πρόβλεψη για τους Ισραηλίτες, όταν πρόκειται να γίνει μία πράξη δικαστική την ημέρα του Σαββάτου. Υπάρχει ακόμα ιδιαίτερη προστασία για τα θρησκευτικά και φιλανθρωπικά ιδρύματα των μουσουλμάνων και για τα νεκροταφεία τους.

5. Η οικονομική κατάσταση των μειονοτήτων δεν είναι σπουδαία στην Ελλάδα. Μόνο οι Έβραιοι της Θεσσαλονίκης κατέχουν τις πρώτες θέσεις στην εμπορική, βιομηχανική και τραπεζική κίνηση του τόπου.

Οι βλάχοι της Μακεδονίας είναι οι περισσότεροι κτηνοτρόφοι, και οι σλανόφωνοι είναι καλοί γεωργοί.

6. Όλοι οι Έλληνες υπήκοοι είναι ίσοι μπροστά στο νόμο, ανεξάρτητα από θρησκεία, γλώσσα ή φυλή και έχουν όλοι τα ίδια πολιτικά, και άστικά δικαιώματα, καθώς και στις κρατικές υπηρεσίες. Χρειάζονται ειδικοί νόμοι για να διοριστή ένας ξένος σε κρατικές υπηρεσίες.

7. Το σύστημα που κυριαρχεί στην Ελλάδα είναι το σύστημα της μικρής ιδιοκτησίας, αστικής ή αγροτικής. Οι μειονότητες έχουν τα ίδια δικαιώματα, όπως και όλοι οι άλλοι Έλληνες υπήκοοι, να αποκτήσουν, να διατηρούν ή να πουλούν ακίνητα.

8. Το κράτος αναλαμβάνει με δικά του έξοδα τη δημοτική εκπαίδευση που είναι υποχρεωτική για όλους τους Έλληνες υπήκοους (άρθ. 21 του Συντάγματος). Η φοίτηση είναι υποχρεωτική για έξι χρόνια. Το κράτος λαμβάνει ακόμα υπόψη τις συνθήκες της ζωής για την οργάνωση της εκπαίδευσης.

Στους άπορους μαθητές δίνεται κάποια βοήθεια από το κράτος και από τις ιδιωτικές οργανώσεις. Επιτρέπεται η ίδρυση ιδιωτικών σχολείων με επίβλεψη του κράτους. Οι βλαχικές κοινότητες του Πίνδου έχουν ιδιαίτερη προστασία σχετικά με τα σχολεία τους.

Για τις σλανόφωνες κοινότητες, το κράτος έβαλε τη διδασκαλία της γλώσσας των στα δημοτικά σχολεία της Μακεδονίας. Υπάρχουν ακόμα μουσουλμανικά σχολεία στη Δυτική Θράκη. Οι Ισραηλίτες έχουν 15 λύκεια και 28 δημοτικά σχολεία στη Μακεδονία, Θράκη και Ήπειρο.

Η μουσουλμανική μειονότητα έχει δυο λύκεια και 101 δημοτικά σχολεία στην περιφέρεια της Κομοτινής και 25 περίπου στην περιφέρεια του Δεδαγιάς. Στα σχολεία αυτά φοιτούν περίπου 3,819 μαθητές, αγόρια και κορίτσια. Οι ρουμανο-βλάχοι έχουν ένα λύκειο στα Γρεβενά και 24 δημοτικά σχολεία στη Μακεδονία και στην Ήπειρο.

Επιτροπή για τις οικονομικές σχέσεις μεταξύ των χωρών της Μ.Α.Γ.

Ερωτηματολόγιο σταλμένο από την επιτροπή της Ρουμανίας.

1. Ποιά είναι η επιφάνεια της χώρας σας;
2. Σε πόσους ανέρχονται οι κάτοικοί της;
3. Ποιά είναι η κατανομή των καλλιεργημένων

ἐκτάσεων, δασῶν, βοσκῶν, ὡς καὶ κέντρων ἀλιείας;

4. Ποῖος ὁ ἀριθμὸς τῶν κτηνῶν;

5. Ἐχετε γεωργικὴ ἐκπαίδευση;

6. Ἐχετε μεταλλεῖα καὶ ποιά εἶναι τὰ σπουδαιότερα;

7. Ποῖοι βιομηχανικοὶ κλάδοι ἔχουν ἀνάπτυξιν στὸν τόπο σας;

8. Μὲ ποιὲς γῶρες ἔχετε μεγαλύτερες οἰκονομικὰς σχέσεις;

9. Τὸ ἐξαγωγικὸ σας ἐμπόριο εἶναι μεγαλύτερο ἢ τὸ εἰσαγωγικόν;

10. Ποιὲς εἶναι οἱ ἀπόψεις σας ὡς πρὸς τὴν προόδου πού πρέπει νὰ κάνει ὁ τόπος σας γιὰ νὰ αὐξηθῇ ἡ παραγωγή;

Ἀπαντήσεις. Εἰσηγήτρια ἡ κ. Αὔρα Θεοδοροπούλου.

1. 139.334 τετραγωνικά χιλιόμετρα (ἀπὸ τὸ 1920).

2. Κάτοικοι 5.536.375

Πρόσφυγες 1.300.000

Σύνολο 6.836.375

3. Κατανομὴ γαιῶν κλπ.

Κατὰ τὴν ἐπίσημη στατιστικὴ τοῦ 1923:

Γαῖες σὲ ἀγροἀνάπτυξη . . . Ἐκτάρια 41.125

Λειβάδια . . . . . » 5.834

Λειβάδια καλλιεργήσιμα . . . » 31.545

Καλλιεργημένες γαῖες . . . . » 140.000

Λειβάδια μὴ καλλιεργήσιμα . . » 61.000

Ἐλαιῶνες . . . . . » 32.073

Συκῶνες . . . . . » 2.970

Δάση . . . . . » 162.000

Ἐλώδεις ἐκτάσεις . . . . . » 9.065

Ἐκτάσεις ἀγρονες . . . . . » 68.114

Ἀλιευτικὲς ἐκτάσεις. Δὲν ὑπάρχει στατιστικὴ παρὰ γιὰ 40 ἐν συνόλῳ ἐκ τῶν λιμνῶν καὶ ἀλιευτικῶν κέντρων πού ἀπέδωσαν κατὰ τὸ 1923 7.444.000 κιλά, ἀντιπροσωπεύοντα ἀξίαν 60 ἐκ δραχμῶν περίπου. Εἰς αὐτὰ πρέπει νὰ προστεθοῦν οἱ παραλίαι στίς ὁποῖες ἐνεργεῖται ἀλιεία, πού ἀνέρχονται περίπου σὲ 85. Τὸ σύνολο τῆς παραγωγῆς τῶν ἀλιευτικῶν ἐκτάσεων, θαλασσίων καὶ λιμναίων, πού ἔχει ἤδη ἐξελεγχθῆ, εἶναι 10.569.000 κιλά, ἀντιπροσωπεύοντα παραγωγὴν 64 ἀλιευτικῶν κέντρων.

Θὰ μπορούσε λοιπὸν κανεὶς, μὲ βᾶσιν τὰ δεδομένα αὐτὰ, νὰ ὑπολογίσει περίπου τὴ συνολικὴ παραγωγή τῶν κέντρων ἀλιείας, πού φθάνουν τὸν ἀριθμὸ τῶν 300, σὲ 50.000.000 κιλά, ἀξίας περίπου 600.000.000 δραχμῶν.

Καπνοί. Ἡ παραγωγή καπνοῦ, πού εἶναι μιά ἀπὸ τὴς μεγαλύτερες πηγῆς πλούτου τῆς χώρας μας, ἐλαττώθηκε κατὰ τὸ 1924. Ἡ συνολικὴ παραγωγή κατὰ τὸ 1924 ἦτο 43.250 τόνοι, δηλ. 16.750 τόνους λιγώτερο ἀπὸ τὸν προηγούμενον χρόνον.

Ἡ παραγωγή κατὰ τὸ 1924 ἔχει ὡς ἑξῆς:

	ἀξία εἰς δραχ.
Σιτηρὰ τόννοι 681.098	2.354.000.000
Σταφίδα 1. ν. 320.000.000	880.000.000
Σουλτανιά τόννοι 20.000	165.000.000
Καπνὸς » 44.000	2.000.000.000
Λάδια » 112.210	1.850.000.000
Κρασιά » 218.250	664.750.000
Σῦκα » 33.500	62.000.000
Προϊόντα δασικὰ	206.000.000

4. Ποῖος εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν κτηνῶν καὶ ἄλλων ζώων.

Κατὰ τὴ στατιστικὴ τοῦ 1922 (δὲν ὑπάρχει νεώτερη) ἔχομε τοὺς ἀκόλουθους ἀριθμούς:

Βόδια 389.802	734.454	Πρόβατα 5.819.633
Ἀγελάδες 327.251		Κατσίκια 4.102.638
Βούβαλοι 17.401		Χοῖροι 407.558
Ἄλογα 140.837		Ὄρνιθες κλ 5.351.214

Φορβάδες 46.585

Κουνέλια 178.393

Γαῖδούρια 234.149

Ἐπειδὴ οἱ ποσότητες αὐτῆς τῶν ζώων δὲν ἐπαρκοῦν γιὰ τὴς ἀνάγκες τοῦ πληθυμοῦ εἰσάγεται ἱκανὸς ἀριθμὸς κτηνῶν καὶ ἄλλων ζώων.

5. Ἡ Γεωργικὴ ἐκπαίδευση εἶναι ὀργανωμένη ὡς ἑξῆς:

α) Ἡ λαϊκὴ ἐκπαίδευση ἐξυπηρετεῖται ἀπὸ τοὺς εἰδικούς γεωπόνους πού περιέρχονται τὴς διάφορες γεωργικὰς περιφέρειαι καὶ δίνουν πρακτικὰ μαθήματα στοὺς καλλιεργητὰς, διοργανώνουν σὲ τρεῖς μαθημάτων πρακτικῶν, ἀνάλογα μὲ τὴν ἐποχὴ, ἀπὸ 1—6 μηνῶν.

β) Ἡ κατώτερη ἐκπαίδευση ἐξυπηρετεῖται ἀπὸ πρακτικὰ γεωργικὰ σχολεῖα στὰ ὁποῖα γίνονται δεκτοὶ οἱ ἀπόφοιτοι τῶν σχολείων τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδευσως. Στὰ σχολεῖα αὐτὰ οἱ μαθηταὶ ἐκτελοῦν μόνον τῶν τὴς διάφορες γεωργικὰς ἐργασίας μὲ ἐπιτήρηση τῶν καθηγητῶν. Ὑπάρχουν δύο σχολεῖα τοῦ εἴδους αὐτοῦ, στὴ Θεσσαλονικὴ καὶ τὰ Ἰωάννινα, τὸ πρῶτον καθαρῶς γεωργικόν, τὸ δεῦτερον τυρονομικόν. Προσεχῶς θὰ ἰδρυνθοῦν 35 ἐν ὄλῳ σχολεῖα ὅλο τοῦ Κράτους.

γ) Μέση ἐκπαίδευση. Εἶναι δεκτοὶ ἐσωτερικοὶ καὶ ἐξωτερικοὶ μαθηταὶ πού τέλειωσαν τὸ Ἑλληνικὸν σχολεῖο. Στὰ σχολεῖα αὐτὰ δίδονται θεωρητικὰ καὶ πρακτικὰ γνώσεις μὲ σκοπὸν νὰ προετοιμάσουν γεωργούς ἱκανοὺς νὰ διευθύνουν μόνον τοὺς ἀγροτικὰς ἐπιχειρήσεις μὲσον βαθμοῦ.

Ὑπάρχουν 3 σχολεῖα τοῦ εἴδους αὐτοῦ, στὴν Θεσσαλονικὴ, Λάρισα καὶ Πάτρας. Ὁ νόμος προβλέπει γιὰ τὴν ἰδρυση ἀκόμη 5 παρομοίων σχολῶν.

δ) Ἀνώτερη ἐκπαίδευση. Ἡ ἀνώτερη γεωργικὴ σχολὴ πού ἰδρύθηκε τελευταῖα στὴν Ἀθήνα ἔχει τὴν ἴδια ὀργάνωση μὲ τὴς ἀνώτερες γεωπονικὰς σχολὰς τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς. Δίνει ἐπιστημονικὴ μόρφωση πλήρη σὲ ἀποφοίτους Γυμνασίου καὶ μέσων γεωργικῶν σχολῶν. Ἡ διδασκαλία διαρκεῖ 3 χρόνια καὶ συμπληρώνεται μὲ πρακτικὴ ἐξάσκηση 6 μηνῶν.

6. Κατάλογος τῶν κυριωτέρων μεταλλευμάτων τῆς Ἑλλάδος.

Στατιστικὴ Ὑπ. Ἐθν. Οἰκονομίας 1923.

Φυσικὰ μεταλλεύματα . . . . . τόν. 432.000

Προϊόντα καμινείας . . . . . » 45.389

Φυσικὰ μεταλλεύματα εἶναι:

1) Σιδηρομετάλλευμα . . . . . τόν. 100.115

2) Σιδηρομαγγάνιον . . . . . » 80

3) Μολυβδοῦχα . . . . . » 53.566

4) Ψευδαργυροῦχα . . . . . » 4.206

5) Θειοῦχα μικτὰ . . . . . » 314

6) Χρωμίον . . . . . » 14.829

7) Δευκολίθιοι (μαγνησίτου) . . . . . » 62.452

8) Λιγνίτου (γαιανθράκων) . . . . . » 118.927

9) Σμύριδος . . . . . » 21.629

10) Σιδηροπυρίτου . . . . . » 52.290

11) Στεατίτου . . . . . » 132

12) Θειομεταλλεύματος . . . . . » 2.243

13) Ἀσφαλτολίθου . . . . . » 1.300

Τὰ Προϊόντα τῆς καμινείας διακρίνονται εἰς:

1) Μεταλλικοῦ μολύβδου . . . . . τόν. 4235

2) Περφυγμένου ψευδαργύρου . . . . . » 3203

3) Ἀρσενικώδους ὀξέος . . . . . » 1176

4) Πτωχῶν ὑπολειμμάτων ἀρσενικούχων . . . . . » 8890

5) Περφυγμένης μαγνησίας . . . . . » 20136

6) Διπύρου μαγνησίας . . . . . » 1859

7) Θείου . . . . . » 46

8) Περφυγμένης καὶ κατεργασμένης γύψου . . . . . » 1030

Ἐκ τῆς ἄνω παραγωγῆς τοῦ 1923 καὶ τῶν ἀποθεμάτων τοῦ προηγούμενου ἐπωλήθησαν κατὰ τὸ 1923, ἐξαχθέντα ἀπὸ τὸν τόπον ἢ πωληθέντα ἐσω-

τερικό, φυσικά μεταλλεύματα τόννοι 345 994 και προϊόντα καμινείας τόννοι 38.548.

Εκτός τής ανωτέρω παραγωγής τών μεταλλείων, η παραγωγή τών ορυχείων που χαρακτηρίζονται ως μεταλλεία κατά τὸ 1923 εἶναι:

1) Μάρμαρα	κ. μέτρα	2093
2) Γύψος	τόννοι	1429
3) Μύλαι λίθοι	τεμάχια	2400
4) Θηραϊκή γῆ	τόννοι	57714

Στὰ ανωτέρω προϊόντα τών λατομείων δὲν περιλαμβάνονται ἡ παραγωγή οὔτε τών ἀργῶν οἰκοδομησίων καὶ πάσης ἄλλης χρήσεως λίθων οὔτε τών γωλιθίων. Ἐπίσης ὁ κυβισμὸς τών μαρμάρων εἶναι κατώτερος τοῦ πραγματικοῦ, διότι δὲν συμπεριλαμβάνεται ἡ ἀπόδοσις μερικῶν ἐκ διαλειμμάτων λειτουργούντων ἐπαρχικῶν λατομείων μαρμάρων

Ἀπόδοσις χρηματικὴ ἐκ πωλήσεως φυσικῶν μεταλλευμάτων 91.562.652 δραχ.

Ἀπόδοσις χρηματικὴ ἐκ πωλήσεως καμινευτικῶν προϊόντων 94.471.851 κατὰ τὸ 1923. Ἀπόδοσις λατομείων κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος δραχ. 6.782.446.

Ὡστε σύνολον ἀποδόσεως ἐκ μεταλλευτικῶν προϊόντων κατὰ τὸ 1923: 182.816.859 δραχμάς.

Τοὺς ἀριθμοὺς αὐτοὺς παραλάβομε ἀπὸ τὸ παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ἐκδοθὲν τὸ 1924 βιβλίον τοῦ κ. Ν. Γεωργιάδου, ἐπιθεωρητοῦ Μεταλλείων «Ἡ μεταλλευτικὴ κίνησις τῆς Ἑλλάδος τὸ 1923».

7. Οἱ διάφορες Ἑλληνικὲς βιομηχανίες, σύμφωνα μετὴν ἀπογραφή τοῦ 1920, κατατάσσονται ὡς ἑξῆς:

α) Μεταλλευτικὲς βιομηχανίες . . . 63.

β) Μηχανικὲς βιομηχανίες: Ἐργοστάσια κατασκευῆς καὶ ἐπιδιορθώσεως μηχανῶν κάθε εἶδους, ἀντικειμένων μεταλλίνων, καλύκων ὄπλων, γεωργικῶν μηχανῶν, ἀμαξῶν αὐτοκινήτων, χρηματοκιβωτίων, ναυπηγεῖα κλπ. . . . 24.

γ) Οἰκοδομικὲς βιομηχανίες: Ἐργοστάσια τούβλων, μωσαϊκῶν πλακῶν, κοσμημάτων καὶ ἀντικειμένων ἐκ γύψου κλπ. κλπ. 43.

δ) Ὑφαντικὲς βιομηχανίες: (Ἡ σπουδαιότερη βιομηχανία τοῦ τόπου μας). Ἐργοστάσια κατασκευῆς ὑφασμάτων βαμβακερῶν καὶ μωλλίνων, κλωστήρια μεταξοὑφαντήρια . . . 88.

ε) Βιομηχανίες εἰδῶν διατροφῆς: Τὰ σπουδαιότερα ἔργοστάσια εἶναι τὰ Μακαρονοποιεῖα, Ἀλευρόμυλλοι, ἔργοστάσια διατηρουμένων καρπῶν, οἴνων καὶ οἴνουπνευμάτων, ἔλαιουργεῖα, πυρηνελαιουργεῖα κλπ. συσκευῆς σταφίδος κλπ. . . . 256.

ς) Χημικὴ βιομηχανία: Κυρίως σαπωνοποιεῖα, τερεβινθελαίου, χημικῶν λιπασμάτων, ὑελουργεῖα (2), ἐκκορηκτικῶν ὑλῶν καὶ παραφίνης . . . 83.

ζ) Βιομηχανία δέρματος: Ἐργοστάσια ὑποδηματοποιίας, δερματίνων εἰδῶν, κλπ. . . 53.

η) Βιομηχανία χάρτου: Χαρτοποιεῖα, φακελλοποιεῖα, καταστιχοποιεῖα, τυπογραφεῖα, λιθογραφεῖα, κλπ. . . . 51.

θ) Βιομηχανία ἐνδύματος: Ἐργοστάσια καὶ ἔργα στῆρια ἐνδυμάτων, πύλων, ὀμβρελλῶν γαντιῶν κλπ. 101.

ι) Βιομηχανία ξύλου: Ξυλουργεῖα οἰκοδομῶν, ἔργοστάσια ἐπιπλαποιίας κλπ. . . . 48.

ια) Βιομηχανία καπνοῦ: Ἐργοστάσια ἐπεξεργασίας καὶ συσκευῆς καπνοῦ καὶ σιγαρέττων . . . 20.

ιβ) Ἡλεκτρικὴ βιομηχανία . . . 22.

Ἡ βιομηχανία ὁμοῦ ἀπὸ τότε (1920) ἀναπτύχθηκε καταπληκτικῶς. Τὸ 1923, παρὰ τὰ πολεμικὰ ἀποτέλεσματα, ἔγιναν 42 νέες ἐπιχειρήσεις, ἀπέναντι 48 τοῦ 1922, 56 τοῦ 1921 καὶ 86 τοῦ 1920. Ἄν καὶ κατώτερες ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸ εἶναι σπουδαιότερες καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐγκαταστάσεις καὶ ὡς πρὸς τὴν τεχνικὴ τῶν ἀπόδοσις. Ἡ κινητήριος δυνάμη τους ἀνέρχεται σὲ 1182 ἵππους.

Ἡ ταπητουργία εἶχε ραγδαία ἐξέλιξη. Σήμερα ὑπάρχουν 40 ἔργοστάσια σὺν τῇ χώρᾳ μας.

Κατὰ τὸ 1924 ἔγιναν 11 νέες ἐπιχειρήσεις μετὴν κινητήριον δυνάμη 2767 ἵππων.

Νέες ἐπιχειρήσεις ἐτοιμάζονται καὶ συνολικὰ μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς πὼς ἡ Ἑλλὰς κατέχει ὑψηλὴ θέσιν σαυτὸ τὸ σημεῖο ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ Βαλκανικὰ Κράτη.

Ἡ βιομηχανικὴ Παραγωγή ἀπέδωκε κατὰ τὸ 1923 καὶ 1924 τὰ ἑξῆς:

	1923	1924
	Δραχ.	Δραχ.
Μεταλλευτικὲς Βιομ.	41.230.000	77.560.000
Μηχανικὲς »	132.700.000	219.450.000
Κλωστ. καὶ οἰκοδ. »	161.200.000	216.900.000
Ὑφαντικὲς »	751.100.000	742.185.000
Διατροφῆς »	3.025.942.000	3.345.060.000
Χημικὲς »	454.280.000	523.125.000
Δέρματος »	603.000.000	800.000.000
Χάρτου »	37.000.000	38.000.000
Ἐνδύματος »	55.750.000	68.250.000
Ξύλου »	120.000.000	157.000.000
Καπνοῦ »	126.550.000	191.690.000
Σύνολο »	4.508.850.000	6.370.720.000

Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἀξίας τῶν βιομηχανικῶν αὐτῶν προϊόντων ἀντιπροσωπεύουν τὰ κρασιά καὶ τὰ λάδια πού ἔχουν ὡς ἑξῆς:

	1923	1924
	Δραχ.	Δραχ.
Λάδια	730.000.000	1.886.000.000
Κρασιά »	620.000.000	648.000.000
Σύνολο »	1.350.000.000	2.534.000.000

Οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ ἐλήφθησαν ἀπὸ τὸ ἐπίσημον δελτίου τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχ. Ἐπιμελητηρίου.

8. Οἱ χώρες ἀπὸ τίς ὁποῖες εἰσάγομε σιτάρι εἶναι κύρια ἡ Ἀμερικὴ καὶ πρὸ τοῦ πολέμου ἡ Ρωσσία.

Ἡ ἐξαγωγή μας ἡ πιὸ σπουδαία εἶναι ὁ καπνός, καὶ ἡ σταφίδα τῆς Κορίνθου. Ἡ σταφίδα ἐξάγεται κύρια στὴν Ἀγγλίαν, ὁ καπνὸς σὺν τὴν Ἐυρώπῃ, ἀλλὰ κύρια στὴ Γερμανίαν, Ἀμερικὴν, Ἰταλίαν, Αἴγυπτον, Βέλγιον, Ἀγγλίαν.

Παραθέτομε πίνακα τοῦ εἰσαγωγικοῦ καὶ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου μας κατὰ τὴν πρώτη ἑξαμηνία τοῦ 1925 (Στατιστικὴ Ὑπ. Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.)

Εἰσαγωγή		
Σιτάρι	Δραχ.	1.018.634.792
Ἄλευρα	»	329.676.410
Κτήνη	»	77.175.556
Ρύζι	»	84.190.407
Ζάχαρη	»	164.112.475
Καφές	»	216.000.680
Βαμβάκι	»	45.224.996
Νήματα καὶ ὑφάσμ. μάλ.	»	698.958.957
Μεταξωτὰ	»	40.022.385
Ἀρῶματα	»	4.641.500
Αὐτοκίνητα	»	90.114.263
Νέφτι	»	15.197.500
Βενζίνη	»	56.375.420
Πετρέλαιο	»	31.925.482
Γαϊάνθρακες	»	168.424.552
Ξυλεία οἰκοδομῶν	»	164.404.859
Ζῶα (ζωντανὰ)	»	75.181.257

Ἐξαγωγή		
Καπνός	»	1.035.804.577
Σταφίδα	»	100.782.603
Κρασιά διάφορα	»	85.611.401
Λάδια	»	205.086.584
Ἑλληνές	»	61.175.422
Σῦκα	»	10.669.496
Κονιάκ	»	3.506.054

Σμύρις	»	12.554.960
Μεταλλεύματα	»	30.614.960
Σαπούνια	»	8.043.436
Κολοφώνια	»	2.933.500
Τερεβινθέλαιον	»	4.293.000
*Εσπεριδοειδή	»	9.582.520
Μεταξωτά	»	4.625.221
Κουκούλια (μετάξης)	»	18.606.023
Χαρούπια	»	4.749.848

9. Το εισαγωγικό μας εμπόριο είναι μεγαλύτερο από το εξαγωγικό.

*Η στατιστική τῶν δύο τελευταίων χρόνων είναι:

Εισαγωγή		Εξαγωγή	
1923	Λίρες 20.321.030	8.569.394	
1924	» 31.440.016	14.048.871	

Στους αριθμούς αυτούς δὲν περιλαμβάνονται τὸ μονοπώλιο τοῦ Κράτους γιὰ τὸ κινίνο, σίριρα καὶ ἄλλα πού βαρύνει τὸν ἀριθμὸ τῆς εισαγωγῆς 251.715 λίρες Ἀγγλίας ἀκόμα.

10. Ἡ οἰκονομικὴ προσπάθεια τῆς χώρας μας πρέπει νὰ τείνει σύμφωνα μὲ τις ἀρμοδιώτερες γνώμες πρὸς τὸν ἑξῆς διπλὸ σκοπὸ:

Χρειάζεται πρῶτα μὲ ἐντατικώτερη καλλιέργεια τῶν σιτηρῶν νὰ φθάσει ὁ τόπος μας σὲ αὐτάρκεια ὡς πρὸς τὸ ψωμὶ πού θὰ εἶχε ἀμέσως κολοσιαιὰ ἐπίδραση ὡς πρὸς τὸ συνάλλαγμα μας.

Ἐξ ἄλλου χρειάζεται νὰ ἀναπτυχθῇ ἡ βιομηχανία ὀρισμένων κλάδων π.χ. ὑφαντικῆς βιομηχανίας γενικά, πού θὰ ἔδινε στήν Ἑλλάδα εὐκαιρία ἐμπορικῆς καταναλώσεως ὡς πρὸς αὐτοὺς τοὺς κλάδους στήν Ἀνατολή καὶ τὰ Βαλκάνια. Ἐπίσης ἡ ταπητουργία κλπ.

Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴ θέση τῶν γυναικῶν ὑπαλλήλων

Ἐρωτηματολόγιο σταλμένο ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴ τῆς Τοεχοσλοβακίας.

1. Ὑπάρχει στή χώρα σας νόμος πού κανονίζει ἰδιαίτερα τὰ ζητήματα πού ἀφοροῦν τις γυναῖκες Δημοσίου ὑπαλλήλων, τις δασκάλισσες κ.λ.π;

2. Ἡ γυναίκα στὸν τόπο σας ἔχει τὸν ἴδιο μισθὸ μὲ τὸν ἄντρα; Ἄν ὄχι, ποιά εἶναι ἡ σχέση πού ὑπάρχει μεταξὺ τῶν μισθῶν τους;

3. Οἱ ὅροι πού ἰσχύουν γιὰ τὴν ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὴν ὑπηρεσία τῶν γυναικῶν ὑπαλλήλων εἶναι οἱ ἴδιοι σύμφωνα μὲ τὸ νόμο μὲ τοὺς ἀνάλογους πού ἀφοροῦν τοὺς ἄνδρες; Ἡ μήπως ὑπάρχουν καὶ ἰδιαίτεροι γιὰ τις γυναῖκες; (Π. χ. ὁ γάμος, ἡ γέννηση ἐξώγαμου παιδιοῦ κλπ.) Ποιὲς εἶναι οἱ ἰδιαίτερες αὐτῆς αἰτίες;

4. Ἡ γυναίκα ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κρατήσει τὴ θέση της καὶ μετὰ τὸ γάμο της ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους πού ἴσχυαν γι' αὐτὴ καὶ πρὸ τοῦ γάμου της;

Ἐὰν οἱ συνθήκες ἀλλάζουν, ποιά εἶναι αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ;

5. Πῶς μεταχειρίζονται ὑπάλληλον ἂν ἔχει ἐξώγαμο παιδί;

6. Ποίας διαρκείας εἶναι ἡ ἀπὸ τὸ νόμο χορηγούμενη ἀνάπαυση στίς γυναῖκες πρὸ καὶ μετὰ τὸν τοκετὸ τους;

7. Κατὰ τὸ χρονικὸ αὐτὸ διάστημα ἡ γυναίκα πέρνει ὁλόκληρο τὸ μισθὸν της;

Ἄν ὁ μισθὸς της λιγοστεύει ποίου εἴδους εἶναι ἡ ἐλάττωσή του;

8. Ἡ γυναίκα ὑποχρεώνεται νὰ πληρώσει μοναχὴ της τὴν ὑπάλληλο πού τὴν ἀναπληρώνει;

9. Ἡ γυναίκα μπορεῖ νὰ πάρει ἄδεια ἀπουσίας κατὰ τὴν ἀρρώστεια τοῦ παιδιοῦ της;

Γιὰ πόσον καιρὸ; Πληρώνεται κατὰ τὸ διάστημα αὐτό;

10. Ποιά εἶναι ἡ ἀποψη τῆς κοινῆς γνώμης στυτῆς τις περιστάσεις; Εἶναι ὑπὲρ ἢ ἐναντίον τῆς γυναίκας;

11. Τὰ ὄρφανὰ ἀπὸ μητέρα ἔχουν δικαίωμα γιὰ σύνταξη;

Τὸ δικαίωμα αὐτὸ ὑπάρχει ἐφ' ὅσον πέρνουν συγχρόνως σύνταξη ἐκ μέρους τοῦ πατέρα, δημοσίου ὑπαλλήλου καὶ αὐτοῦ;

12. Πληρώνεται ἀποζημίωση στή γυναίκα πού ἀπομακρύνεται ἀπὸ μιὰ δημοσία ὑπηρεσία; Σὲ τι ποσὸ φθάνει;

*Ἀπαντήσεις. Εἰσηγήτρια ἡ κ. Μαρία Σβόλου

1. Οἱ γυναῖκες δημοσίου ὑπάλληλοι ὑπάγονται στήν Ἑλλάδα στοὺς ἴδιους νόμους μὲ τοὺς ἄνδρες;

Ἡ Νομοθεσία μας δὲν κάνει διάκριση μεταξὺ ἀντρῶν καὶ γυναικῶν, οὔτε ὡς πρὸς τὸν μισθὸ οὔτε ὡς πρὸς τὴν προαγωγή. Ἀλλὰ στήν πραγματικότητα οἱ γυναῖκες βρίσκουν πολλές δυσκολίες στήν προαγωγή τους ἐξ αἰτίας τῆς γνωστῆς προλήψεως τῶν γενῶν, πού ἰσχύει ἀκόμα.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι οἱ γυναῖκες στήν Ἑλλάδα μόνο πρὸ δέκα τεσσάρων χρόνων εἰσηλθάν στή Διοίκηση καὶ στίς διάφορες Κρατικῆς ὑπηρεσίες (ἐκτὸς τῶν ἐκπαιδευτικῶν). Ἐξ ἀρχῆς ἔγιναν δεκτῆς στίς κατώτερες θέσεις ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους μὲ τοὺς ἄνδρες (γραφεῖς, δακτυλογράφοι). Τώρα ἀκόμη κατέχουν γενικά τις ἴδιες θέσεις, γιὰ τὸν νόμο ἀπαιτεῖ γιὰ τὴν προαγωγή, στοὺς μέσους ἀκόμα βαθμοὺς, δίπλωμα Πανεπιστημίου (ἢ ἀντίστοιχης ἀνώτατης μόρφωσης προκειμένου γιὰ τις εἰδικῆς θέσεις) πού οἱ γυναῖκες ὑπάλληλοι δὲν κατέχουν παρὰ σὲ μικρὴ μειονότητα. Ἔτσι μόνο γυναῖκες διπλωματοῦχοι κατέχουν μέσες θέσεις (γραμματέως 2ας καὶ 1ης τάξεως) ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων πού τις πῆραν μὲ πολλὴ δυσκολία, γιὰ τὸ πάντα προτιμῶνται οἱ ἄνδρες συναδέλφοί τους καὶ ὅταν ἔχουν κατώτερα ἀκόμα προσόντα ἂν αὐτῆς.

Στὸ δασκαλικὸ κλάδο, ὅπου οἱ γυναῖκες ὑπηρετοῦν πρὸ πολλοῦ, μόνο πρὸ δύο ἐτῶν κατώρθωσαν νὰ πετύχουν ἰσότητα στοὺς μισθοὺς. Στὴ μέση ἐκπαίδευση οἱ γυναῖκες ἔγιναν ἐξ ἀρχῆς δεκτῆς ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους μὲ τοὺς ἄνδρες.

Ἐν τούτοις οἱ γυναῖκες δὲ φθάσαν στοὺς ἀνώτερους ἐκπαιδευτικοὺς βαθμοὺς. Δὲν γίνονται ἐπιθεωρητῆρες κατωτέρας καὶ μέσης ἐκπαιδεύσεως, οὔτε μέλη τῶν ἐκπαιδευτικῶν συμβουλίων. Στὸ Πανεπιστήμιο ὁμοῦς ὑπάρχει γυναίκα ὑφηγήτρια.

3 καὶ 4. Οἱ αἰτίες γιὰ τὴν ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὴν Δημοσία ὑπηρεσία ὑπαλλήλων εἶναι κοινῆς καὶ γιὰ τὰ δύο φύλα. Ὁ γάμος καὶ ἡ τεκνοποιία δὲν ἐμποδίζουν τὴν ἐξακολούθηση τῆς ἐργασίας της στή γυναίκα ὑπάλληλο, ἀκόμα καὶ στὸν ἐκπαιδευτικὸ κλάδο. Ἡ νομοθεσία μας δὲν προβλέπει τὴ γέννηση ἐξώγαμου παιδιοῦ ἀπὸ ὑπάλληλο.

5. Ἐν τούτοις ὑπάλληλος πού θὰ γίνονταν μητέρα ἐξώγαμου παιδιοῦ, θὰ ἦταν ἀναγκασμένη νὰ ἀπομακρυνθῇ ἐξ αἰτίας τῆς περιπτώσεως αὐτῆς πού θὰ ἀποτελοῦσε σκάνδαλο, κύρια στὰ μικρὰ μέρη. Δὲν ἔχομε ἐν τούτοις νὰναφέρομε συγκεκριμένη περίπτωση.

6. Γιὰ τις δασκάλισσες ὁ νόμος ἐπιτρέπει ἄδεια ἀπουσίας τρίμηνη ἐξ αἰτίας τῆς μητρότητος. Στίς διοικητικῆς ὑπηρεσίες δὲν ὑπάρχει νόμος εἰδικὸς αὐτὸ τὸ σημεῖο, ἀλλ' ἡ περίπτωση τῆς ἀδείας λόγῳ μητρότητος μπαίνει συνήθως στὸ πλαίσιο τῶν ἀδειῶν λόγῳ ἀσθενείας, πού ἐπιτρέπονται ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους καὶ στὰ δύο φύλα. Ἔτσι ἡ ὑπάλληλος, μέλλουσα μητέρα, μπορεῖ νὰ πάρει ἄδεια ἐνὸς μέχρι τριῶν μηνῶν λόγῳ μητρότητος ἀφοῦ φέρει ἰατρικὸ πιστοποιητικὸ.

7. Κατὰ τὸ χρονικὸ αὐτὸ διάστημα (μέχρι 3 μηνῶν) ἡ γυναίκα ὑπάλληλος πέρνει ὁλόκληρο τὸ μισθὸ της. Καὶ μετὰ τοὺς πρῶτους τρεῖς μῆνες, μπορεῖ ἀκόμη νὰ

πάρει άλλους 3 μήνες με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου κάθε Υπουργείου, που αποφαίνεται έπειτα από εξέταση των Ιατρικών πιστοποιητικών σάν να επρόκειτο για κοινή αρρώστεια.

8. Στις δημόσιες υπηρεσίες ή γυναίκα δέν υποχρεώνεται να πληρώσει την υπάλληλο που την αναπληρώνει.

9. Ο νόμος δέν προβλέπει ειδικά την περίπτωση αυτή. Πάντως μπορεί να πάρει άδεια κανονική ενός μηνός κάθε χρόνο, που μπορεί φυσικά να δικαιολογηθῆ περισσότερο με παρόμοια περίπτωση. Πάντως στην περίπτωση μεγάλης αρρώστειας δίνεται άδεια δικαιολογούμενη τυπικά ως άδεια εξ αιτίας αρρώστειας τῆς ίδιας τῆς μητέρας.

10. Πρέπει να ληφθῆ υπ όψη πως στην Ελλάδα οι γυναίκες υπάλληλοι δέν εργαζονται γενικά μετά το γάμο τους. Έτσι το πρόβλημα τῆς μητρότητας δέν παρουσιάζεται ακόμα, όπως άλλου, σε σοβαρότατη μορφή στον υπαλληλικό κλάδο.

Μικρή μειονότητα δημοσίων υπαλλήλων των διοικητικών υπηρεσιών είναι ύπανδροι και λίγες έχουν παιδιά.

Οι αιτίες είναι πολλές:

α) Έπειδή ή εργασία τῆς παντρεμένης γυναίκας στην Ελλάδα, έθεωρείτο ως τα τελευταία ακόμα χρόνια, σάν ένα είδος καταπίεσης κοινωνικής, ή υπάλληλος μετά το γάμο μόνο με πολλή δυσκολία συγκατατίθετο να εξακολουθήσει την εργασία της, σάν ήταν υποχρεωμένη να το κάμει εξ αιτίας οικονομικών συνθηκών. Άλλ. ή πρόληψη αυτή εξέλιπε σχεδόν σήμερα, κύρια μετά το τέλος του πολέμου και οι υπάλληλοι θά εξακολουθοῦσαν την εργασία τους και μετά το γάμο αν:

β) Ο μισθός τους ήταν αρκετός για να επαρκέσει

στις νέες ανάγκες τῆς οικογένειάς τους. Μά όπως ο μισθός αυτός είναι κατά κανόνα πολύ χαμηλός οι γυναίκες υπάλληλοι μετά το γάμο τους βρίσκονται υποχρεωμένες να ελέξουν τις περισσότερες φορές μεταξύ τῆς επαγγελματικής τους εργασίας και του νοικοκυριού, που σε μιὰ οικογένεια, με μέτρια οικονομική κατάσταση αλλά και με κάποιες αξιώσεις κοινωνικές θά εκόστιζε για να το κρατήσει κανείς (σάν θάλειπε ή νοικοκυρά), ποσό ανάλογο, αν όχι ίσο, με το μισθό μιᾶς υπαλλήλου που κατέχει κατώτατη θέση. Έτσι οι γυναίκες υπάλληλοι δέ συνεχίζουν το επάγγελμά τους παρά όταν οι οικονομικές τους ανάγκες είναι μεγάλες ή αν το επάγγελμά τους τους αποδίδει αρκετά (γυναίκες καθηγήτριαι κλπ.).

Στην κατώτερη εκπαίδευση εν τούτοις οι γυναίκες συχνά και μετά το γάμο τους εργαζονται σάν πρόκειται να συμπληρώσουν χρόνια για σύνταξη κλπ.

11. Έπειδή ο αριθμός των δημοσίων υπαλλήλων μητέρων είναι πολύ περιορισμένος ο νόμος δέν πρόβλεψε γενικώς ακόμα, ως προς το δικαίωμα συντάξεως των ορφανών από μητέρα.

Σε ειδικούς εν τούτοις κλάδους ή περίπτωση αυτή προβλέπεται.

12. Όχι. Ούτε οι άντρες άλλως τε έχουν δικαίωμα αποζημιώσεως αν απομακρυνθούν οικειοθελώς τῆς υπηρεσίας χωρίς να έχουν ακόμα δικαίωμα συντάξεως, εκτός ώρισμένων περιπτώσεων που καθορίζονται εκάστοτε και που προβλέπουν ένα ώρισμένο χρονικό όριο, 12—15 χρόνια, χωρίς διάκριση φύλου.

Άλλ αν ή γυναίκα μένει στη Δημοσία υπηρεσία το χρονικό διάστημα που χρειάζεται για να αποκτήσει δικαίωμα συντάξεως, απολαμβάνει τη σύνταξη αυτή υπό τους αυτούς όρους με τους άντρες.